

รวมคำบรรยาย

ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๗๔ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ เล่มที่ ๕

บทบรรณาธิการ

คำถาม เจ้าหนี้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกันภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด แต่การส่งหนังสือบอกกล่าวให้แก่ผู้ค้ำประกันตามที่อยู่ที่ระบุไว้ในสัญญาค้ำประกัน ไม่มีผู้รับไว้ จะถือว่าการบอกกล่าวชอบหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๕๙/๒๕๖๔

สัญญาค้ำประกันกำหนดว่า "บรรดาหนังสือติดต่อ และ/หรือหนังสือบอกกล่าวทั้งหลายที่จะส่งให้แก่ผู้ค้ำประกันนั้น ไม่ว่าจะส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนหรือไม่ลงทะเบียนหรือให้คนนำไปส่งเองก็ดี ถ้าหากส่งไปยังตำบล สถานที่ที่ระบุไว้ในข้างต้นของสัญญานี้แล้ว ให้ถือว่าได้ส่งให้แก่ผู้ค้ำประกันแล้วโดยชอบ ทั้งนี้โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะมีผู้รับไว้หรือไม่และแม้หากว่าส่งให้ไม่ได้ เพราะตำบลและสถานที่ที่กล่าวนี้เปลี่ยนแปลงไป หรือถูกรื้อถอนไป โดยผู้ค้ำประกันไม่ได้แจ้งการเปลี่ยนแปลง หรือรื้อถอนนั้นเป็นหนังสือต่อธนาคารก็ดี... ให้ถือว่าผู้ค้ำประกันได้รับและได้ทราบหนังสือติดต่อ และ/หรือหนังสือบอกกล่าวของธนาคารโดยชอบ" การที่โจทก์มีหนังสือบอกกล่าวแก่จำเลยที่ ๖ ผู้ค้ำประกัน ตามหนังสือบอกกล่าวลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ส่งไปยังจำเลยที่ ๖ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ของจำเลยที่ ๖ ที่ระบุไว้ในสัญญาค้ำประกัน ซึ่งไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๖ เคยมีหนังสือแจ้งเปลี่ยนแปลงถิ่นที่อยู่ให้โจทก์ทราบมาก่อน การส่งหนังสือบอกกล่าวเช่นนี้ แม้ไม่มีผู้รับไว้ ก็ถือว่าหนังสือบอกกล่าวไปถึงจำเลยที่ ๖ อันมีผลเป็นการบอกกล่าวแก่จำเลยที่ ๖ ผู้ค้ำประกันโดยชอบแล้ว อันเป็นการบอกกล่าวภายในกำหนดเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นวันที่บริษัท ย. และจำเลยที่ ๑ ลูกหนี้ขึ้นต้นผิดนัด จำเลยที่ ๖ ผู้ค้ำประกันจึงมิได้หลุดพ้นจากความรับผิดชอบในดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทน ตลอดจนค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นบรรดาที่เกิดขึ้นภายหลังจากพ้นกำหนดเวลาหกสิบวันแต่วันที่บริษัท ย. และจำเลยที่ ๑ ผิดนัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๘๖ วรรคสอง

คำถาม สัญญาจ้างว่าความมีข้อตกลงคิดค่าจ้างทนายความในอัตราของจำนวนทุนทรัพย์ที่สามารถบังคับคดีได้ เป็นโมฆะหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๑๖๒/๒๕๖๓

พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ และประกาศข้อบังคับของสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙ เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙ ที่คณะกรรมการสภาทนายความออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติดังกล่าวออกใช้บังคับมิได้บัญญัติห้ามมิให้ทนายความเข้าเป็นทนายความโดยวิธีแบ่งเอาส่วนจากทรัพย์สินที่เป็นมูลพิพาทอันจะพึงได้แก่ลูกความ สัญญาจ้างว่าความ ข้อ ๒ ที่ระบุว่า “ผู้ว่าจ้างตกลงชำระค่าจ้างในการว่าความแต่ละคดีในชั้นศาล เมื่อคดีถึงที่สุด ให้แก่ผู้รับจ้างโดยคิดในอัตรา ๓๐% (ร้อยละสามสิบ) ของจำนวนทุนทรัพย์ที่สามารถบังคับคดีได้” จึงไม่ขัดต่อกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในเวลาที่ทำสัญญา ทั้งจำเลยเป็นผู้ว่าจ้างโจทก์ให้ฟ้องร้องดำเนินคดีเรียกค่าส่วนกลางค้างชำระกับเจ้าของร่วมซึ่งเป็นชาวต่างชาติ โดยเรียกค่าทนายความเป็นสัดส่วนจำนวนที่แน่นอนเอาจากทรัพย์สินที่สามารถบังคับคดีได้ ซึ่งไม่เกินกว่าทุนทรัพย์ที่ได้รับตามคำพิพากษาของศาล โจทก์ไม่สามารถกำหนดค่าเสียหายในการฟ้องร้องได้ตามอำเภอใจ ประกอบกับปัจจุบันมีการแก้ไขเพิ่มเติม ป.วิ.พ. หมวด ๔ ในเรื่องการดำเนินคดีแบบกลุ่ม โดยในส่วนของ ๔ ว่าด้วยคำพิพากษาและการบังคับคดี มาตรา ๒๒๒/๓๗ บัญญัติให้คิดเงินรางวัลทนายความฝ่ายโจทก์ในอัตราร้อยละจากเงินที่ได้รับตามคำพิพากษาทำนองเดียวกับข้อตกลงในสัญญาจ้างว่าความคดีนี้ สัญญาว่าจ้างจึงไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๐ ข้อสัญญาระหว่างโจทก์และจำเลยดังกล่าวจึงไม่เป็นโมฆะ

คำถาม แบ่งแยกที่ดินแล้วทำให้ที่ดินแปลงหนึ่งไม่มีทางออกสู่ทางสาธารณะ แต่การผ่านเข้าออกในที่ดินแปลงเดิมก่อนการแบ่งแยกจะมีระยะไกลหรือไม่สะดวกเสียค่าใช้จ่ายมาก ดังนี้ เจ้าของที่ดินที่ถูกล้อมจะขอผ่านที่ดินแปลงอื่นที่ล้อมซึ่งมีความสะดวกกว่าได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๙๓๐/๒๕๖๒

โจทก์ที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๓๗๘๑, ๒๓๗๘๐, ๒๓๗๗๙ และ ๒๓๗๗๘ ที่ดินทั้งสี่แปลงแบ่งแยกมาจากที่ดินโฉนดเลขที่

๑๗๐๐ จำเลยเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ ๖๔๗๖ ที่ดินของโจทก์ทั้งสี่แปลงมีที่ดินของบุคคลอื่นล้อมรอบโดยด้านทิศเหนือ ทิศตะวันออกและทิศใต้ติดกับที่ดินของบุคคลอื่น ส่วนด้านทิศตะวันตกของที่ดินแต่ละแปลงของโจทก์ทั้งสี่ติดกับที่ดินของจำเลย ทางพิพาทเป็นทางที่โจทก์ทั้งสี่สามารถใช้เป็นทางออกสู่สาธารณะได้สั้นและใกล้ที่สุด

คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ทั้งสี่ว่า ทางพิพาทเป็นทางจำเป็นแก่ที่ดินโจทก์ทั้งสี่หรือไม่ โดยโจทก์ทั้งสี่ฎีกาว่า ทางพิพาทเป็นทางที่สะดวกและสั้นที่สุด แม้ที่ดินของโจทก์ทั้งสี่จะเคยแบ่งแยกมาจากที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๗๐๐ ซึ่งเคยมีทางออกสู่ทางสาธารณะ แต่ได้มีการแบ่งแยกมานานถึง ๘๓ ปีแล้ว การจะออกจากที่ดินแปลงดังกล่าวจะต้องผ่านที่ดินของบุคคลอื่นอีกหลายคนทำให้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายและความเสียหายแก่ที่ดินแปลงอื่นอีกหลายแปลง จึงสมควรที่จะให้โจทก์ทั้งสี่สามารถใช้ทางพิพาทเป็นทางจำเป็นเข้าออกสู่ทางสาธารณะได้

เห็นว่า แม้ที่ดินของโจทก์ทั้งสี่ได้แบ่งแยกมาจากที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๗๐๐ มาเป็นเวลานานมีการแบ่งแยกเป็นที่ดินแปลงย่อยหลายแปลงและมีการโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่บุคคลอื่นก็ตาม แต่ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๗๐๐ และที่ดินของโจทก์ทั้งสี่เคยเป็นที่ดินแปลงเดียวกันซึ่งที่ดินดังกล่าวติดกับทางสาธารณะ เมื่อแบ่งแยกที่ดินแล้วทำให้ที่ดินของโจทก์ทั้งสี่ไม่มีทางออกสู่ทางสาธารณะ ดังนั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๕๐ บัญญัติไว้ว่า “ถ้าที่ดินแบ่งแยกหรือแบ่งโอนกันเป็นเหตุให้แปลงหนึ่งไม่มีทางออกไปสู่ทางสาธารณะไซ้ร ท่านว่าเจ้าของที่ดินแปลงนั้นมีสิทธิเรียกร้องเอาทางเดินตามมาตราก่อนได้ เฉพาะบนที่ดินแปลงที่ได้แบ่งแยกหรือแบ่งโอนกันและไม่ต้องเสียค่าทดแทน” บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติบังคับแก่กรณีทางจำเป็นโดยเด็ดขาด มิได้คำนึงว่า จะมีทางเข้าออกอื่นที่สะดวกกว่าหรือไม่ ดังนั้น โจทก์ทั้งสี่ไม่อาจฟ้องเรียกร้องทางเดินผ่านที่ดินของจำเลย ซึ่งมีใช้ที่ดินแปลงเดิมที่ถูกแบ่งแยกหรือแบ่งโอนไปโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงว่าการผ่านเข้าออกในที่ดินแปลงโฉนดเลขที่ ๑๗๐๐ จะมีระยะไกลกว่าทางพิพาทหรือไม่ สะดวก เสียค่าใช้จ่ายมากกว่าการที่จะผ่านเข้าออกที่ดินแปลงพิพาทหรือไม่

คำถาม รับโอนเช็คมาโดยไม่รู้ว่าผู้ส่งจ่ายถูกข่มขู่ให้ลงลายมือชื่อในเช็คหรือทราบถึงข้อต่อสู้ระหว่างผู้ส่งจ่ายกับผู้ทรงคนก่อน ดังนี้ ผู้ส่งจ่ายจะยกเอาความเกี่ยวพันกันเฉพาะระหว่างผู้ส่งจ่ายกับผู้ทรงคนก่อนมาเป็นข้อต่อสู้ผู้ทรงเช็คที่ไม่ต้องรับผิดชอบ ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎการวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎการที่ ๔๖๑๖/๒๕๖๒

จำเลยลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คพิพาท จำนวน ๓ ฉบับ ให้แก่ ว. ต่อมาเช็คพิพาททั้งสามฉบับอยู่ในความครอบครองของโจทก์ เมื่อเช็คพิพาททั้งสามฉบับถึงกำหนด โจทก์นำไปเรียกเก็บเงิน แต่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินโจทก์จึงฟ้องคดีนี้ จำเลยให้การว่าไม่มีนิติสัมพันธ์ใด ๆ กับโจทก์ ไม่เคยรู้จักกับโจทก์มาก่อน และไม่เคยกู้ยืมเงินโจทก์ เช็คพิพาททั้งสามฉบับนั้นจำเลยลงลายมือชื่อโดยยังมิได้กรอกข้อความเพราะถูก ว. กับพวกร่วมกันข่มขืนใจโดยใช้อาวุธปืนจนจำเลยเกิดความกลัวจึงลงลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายในเช็คพิพาททั้งสามฉบับให้แก่ ว. ต่อมาจำเลยได้จ่ายเงินสดให้แก่ ว. จนครบถ้วน ว. ผิดผ่อนจะนำเช็คพิพาททั้งสามฉบับมามอบให้แก่จำเลยในภายหลัง เช็كدังกล่าวเป็นเช็คประกันหนี้ไปอยู่ในความครอบครองของโจทก์ โดยโจทก์กับ ว. ไม่มีความสัมพันธ์ใด ๆ ต่อกัน เป็นกรณีที่โจทก์รับเช็คพิพาททั้งสามฉบับมาไว้ในครอบครองโดยไม่สุจริต โจทก์กับ ว. ร่วมกันฉ้อฉลหรือฉ้อโกงจำเลย จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบในเช็คทั้งสามฉบับ ภาระการพิสูจน์ตกอยู่แก่จำเลยที่จะต้องนำสืบให้รับฟังได้ตามที่จำเลยกล่าวอ้าง

พยานหลักฐานของจำเลยฟังไม่ได้ว่าการโอนเช็คพิพาททั้งสามฉบับมีขึ้นโดยการคบคิดฉ้อฉลระหว่างโจทก์กับ ว. ดังนั้น จำเลยผู้ถูกฟ้องในมูลหนี้เช็คพิพาททั้งสามฉบับจะยกเอาความเกี่ยวพันกันเฉพาะระหว่างจำเลยกับ ว. ผู้ทรงคนก่อนขึ้นเป็นข้อต่อสู้โจทก์ผู้ทรงเช็คที่ไม่ต้องรับผิดชอบไม่ได้ จำเลยซึ่งลงลายมือชื่อในฐานะผู้ส่งจ่ายเช็คจึงต้องรับผิดชอบตามเนื้อความในเช็คพิพาททั้งสามฉบับต่อโจทก์ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๙๐๐ วรรคหนึ่ง และ ๙๖๗ ประกอบมาตรา ๙๘๙ เมื่อเช็คพิพาททั้งสามฉบับถูกธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงิน จำเลยจึงต้องชำระต้นเงินตามจำนวนในเช็ค พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คแต่ละฉบับเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์

บรรณาธิการ